

**Инвестиране в научноизследователска и
развойна дейност като подход за справяне с
предизвикателствата пред България и
изграждане на устойчиво развитие**

Йоанна Новак

Съдържание

1. Какво е национална иновационна система и за какво служи?

2. Научноизследователска и развойна дейност в България.

- *Статистика за НИРД в България.*
- *Сравнителен анализ на НИРД в България спрямо други страни в Европейския съюз.*

3. Развитие на иновационната система на България през годините 2015 - 2019г.

Сравнение между развитието на България и други държави.

- *Инвестиране (% от БВП) в НИРД на България за периода 2015 – 2019г. в сравнение*

4. Програмата „Хоризонт Европа“.

5. Изводи.

Национална иновационна система?

Национално обособени групи от взаимосвързани институции и организации, които структурират развитието, разпространението и използването на нови технологии, продукти и процеси.

- „Научноизследователска и развойна дейност“ (НИРД)
- Research and Development (R&D)

Статистика за НИРД в България

(Хил. левове)

Видове разходи	Общо	Сектори:			
		предприятия	държавен	висше образование	нетърговски организации
Общо	1 002 132	673 122	249 420	73 294	6 296
Текущи разходи	902 095	624 269	223 272
Разходи за придобиване на дълготрайни активи	100 037	48 853	26 148

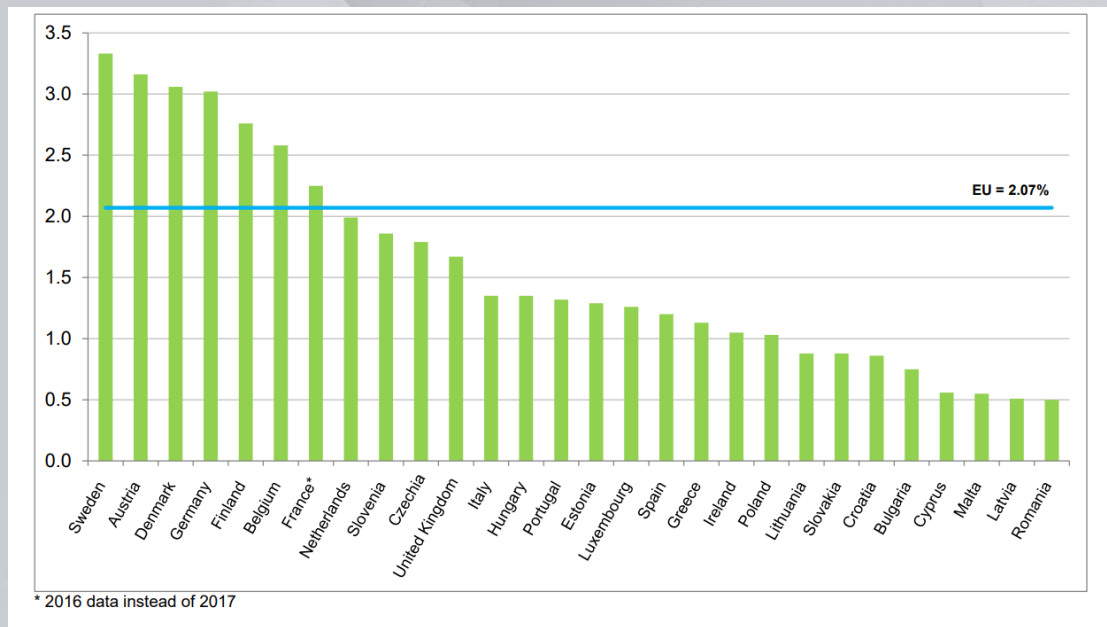
Фиг. 1. Разходи за НИРД по видове и сектори - 2019 година

Категории	Общо	От тях жени
БРОЙ		
Общо	34 986	16 424
Изследователи	23 171	10 777
Друг персонал, зает с НИРД	11 815	5 647
ЕКВИВАЛЕНТ НА ПЪЛНА ЗАЕТОСТ		
Общо	26 399	12 201
Изследователи	16 940	7 619
Друг персонал, зает с НИРД	9 459	4 582

Фиг. 2. Персонал, зает с НИРД, по категории и пол - 2019 година

- 1,5% от броя на всички наети лица в страната за 2019 година
- 42% от броя на наетите лица в сектор „Професионални дейности и научни изследвания“ за 2019 година.

НИРД в България спрямо други страни в ЕС.

Фиг. 3. Инвестиране в НИРД на държавите-членки на Европейския съюз за 2017г.
(% от БВП)

НИРД в България спрямо други страни в ЕС.

Държава	Инвестиция 2015 (% от БВП)	Инвестиция 2016 (% от БВП)	Инвестиция 2017 (% от БВП)	Инвестиция 2018 (% от БВП)	Инвестиция 2019 (% от БВП)
ЕС	2.04	2.04	2.07	2.11	2.13
Румъния	0.49	0.48	0.5	0.5	0.48
Кипър	0.48	0.52	0.55	0.62	0.63
България	0.95	0.77	0.74	0.76	0.84
Хърватия	0.84	0.86	0.86	0.97	1.11
Португалия	1.24	1.28	1.32	1.35	1.4
Нидерландия	2.15	2.15	2.18	2.14	2.16
Швеция	3.22	3.25	3.36	3.32	3.39

Фиг.4. Сравнение между България, страни-членки на ЕС и средното ниво за ЕС за периода 2007-2017г.

- България показва спад на инвестициите в НИРД, измерено като процентно съотношение от БВП.
- Инвестициите общо за Европейския съюз показват разстеж от 0,09% за периода 2015-2019 без никакви спадове.
- Румъния е страната с най-нисък дял от БВП за инвестиране в НИРД за ЕС.
- Словакия.

Horizon Europe

THE NEXT EU RESEARCH & INNOVATION PROGRAMME (2021–2027)

#HorizonEU

Research and Innovation

4. Програмата „Хоризонт Европа“.

- *4.1. Информация за програмата:
Създаване и основни цели.*
- *4.2. България като част от програмата „Хоризонт Европа“.*

„Хоризонт Европа“: Създаване и основни цели.

„Хоризонт Европа“ е най-голямата транснационална програма, която някога е подкрепяла научните изследвания и иновациите в ЕС.“

- Изявление от сайта на Европейската Комисия.

„Новата програма на ЕС за научни изследвания и иновации ще има бюджет от около 95,5 милиарда евро за 2021-2027 г. (текущи цени).“ – до това споразумение се стигна на 11-ти декември 2020 година.

Първоначално предложени 100 милиарда евро през 2018г.

„Хоризонт Европа“: Създаване и основни цели.

„Устойчиво, справедливо и проспериращо бъдеще за хората и планетата въз основа на европейските ценности.“

Основни акценти:

- Борба с изменението на климата (цел: 35 % от бюджета);
- Помощ за постигане на целите за устойчиво развитие;
- Стимулиране на конкурентоспособността и икономическия растеж на Съюза.

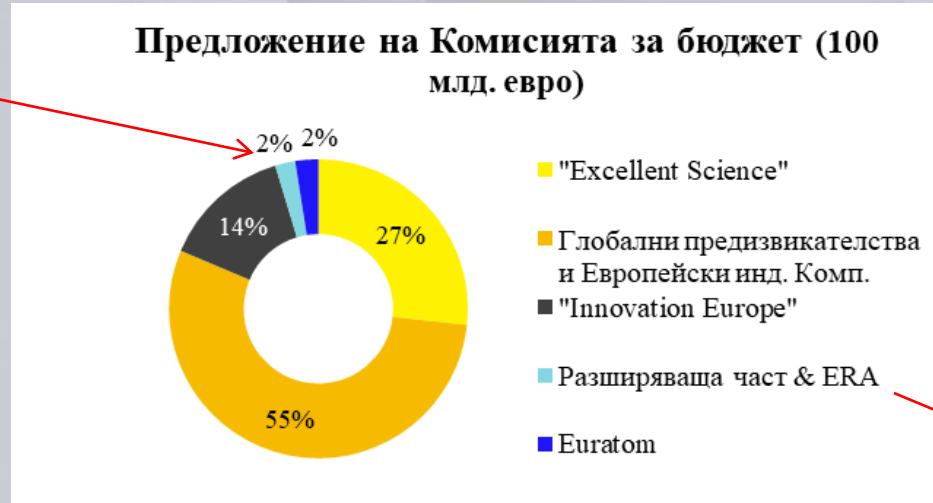
Постиженията на Европейския съюз в областта на НИРД:

- 7% от населението на света са европейци, включени в работата по НИРД;
- 20% от научните изследвания и иновациите в света;
- 1/3 от всички висококачествени научни публикации.

„Хоризонт Европа“: Създаване и основни цели.

 България

Фиг. 5. Предложение на Комисията за бюджет: 100 млрд. евро (2021—2027 г.)

България, Хърватия, Кипър, Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Полша.

Три основни действия:

- Обединяване
- Побратимяване
- ERA Chairs

България като част от програмата „Хоризонт Европа“.

“Европейската комисия избра 38 от най-обещаващите start-up фирми и МСП в Европа, за да получат финансиране между 1 и 17 милиона евро за разработване и разширяване на новаторски иновации в Европа.”

– Европейската Комисия.

- „TRANSMETRICS“ AD, Sofia, Bulgaria.
- Основна дейност – „Разширено разузнаване за логистика“.
- Финансиране тип „Grant“.

Изводи

Програмата „Хоризонт Европа“ предлага широк спектър от възможности за насърчаване на научната дейност и иновациите в предприятията.

България има потенциал за повишаване нивото на НИРД. Двете основни насоки, в които да се работи:

- увеличаване броя на наетите лица, занимаващи се с НИРД;
- увеличаване на инвестициите в НИРД от страна на държавния сектор и от страна на предприятията.

Благодаря за вниманието!